

برنامه راهبردی توسعه کتابخانه تخصصی بیمارستان هاشمی نژاد

چشم‌انداز پیشنهادی

«تبدیل کتابخانه بیمارستانی به مرکز پویا، دیجیتال و پاسخگو برای تأمین، سازماندهی و ارائه اطلاعات علمی و بالینی مورد نیاز پزشکان، اعضای هیئت علمی، پرستاران، رزیدنت‌ها، پژوهشگران، بیماران و خانواده آنان، با تأکید بر دسترسی سریع به شواهد علمی و حمایت از تصمیم‌گیری مبتنی بر شواهد».

مأموریت پیشنهادی

«تأمین و ارائه اطلاعات معتبر، روزآمد و موردنیاز جامعه بیمارستانی از طریق توسعه منابع اطلاعاتی، خدمات دیجیتال، خدمات اطلاع‌رسانی تخصصی، آموزش سواد اطلاعاتی و ارائه خدمات مبتنی بر نیازهای بالینی و پژوهشی».

الف) برنامه کوتاه‌مدت / توسعه‌ای

افق زمانی: سال اول

در سال اول بهتر است تمرکز بر رفع شکاف‌های موجود، علاوه بر ایجاد زیرساخت خدمات نوین باشد.

هدف راهبردی ۱: تکمیل انطباق با استانداردها

هدف سال اول	شاخص سنجش	اقدام
۱ مورد	خط‌مشی مصوب	تدوین و تصویب خط‌مشی و جین منابع
۱۰۰٪ منابع اولویت‌دار درصد منابع بررسی شده	اجرای اولین دوره ارزیابی و جین مجموعه	
۱ سامانه	فعال بودن خدمت	ایجاد تابلو اعلان الکترونیکی
حداقل ۳ خدمت	تعداد خدمت فعال	راه‌اندازی RSS/Alert/Newsfeed
۱۰۰٪ شاخص‌ها	پرونده مستندات	مستندسازی شواهد اجرای استانداردها

هدف راهبردی ۲: تبدیل اطلاع‌رسانی سنتی به اطلاع‌رسانی فعال

به جای اینکه کاربر برای پیدا کردن اطلاعات به کتابخانه مراجعه کند، کتابخانه اطلاعات موردنیاز را به کاربر برساند.

اقدامات:

- ایجاد Alert برای پزشکان و اعضای هیئت علمی
- اطلاع‌رسانی مقالات جدید در حوزه‌های تخصصی بیمارستان
- تهیه خبرنامه الکترونیکی
- ارسال تازه‌های منابع
- ایجاد کانال/صفحه اطلاع‌رسانی علمی
- ارائه SDI یا «اشاعه انتخابی اطلاعات» برای گروه‌های تخصصی

KPIهای پیشنهادی

- تعداد کاربران عضو خدمات Alert
- تعداد Alert های ارسال شده در ماه
- تعداد خبرنامه‌های منتشر شده
- نرخ استفاده از لینک‌های ارسال شده
- تعداد گروه‌های تخصصی تحت پوشش

ب) برنامه میان مدت

افق زمانی: ۲ تا ۳ سال

در این مرحله کتابخانه باید از «رفع استانداردها» به سمت توسعه خدمات تخصصی و بالینی حرکت کند.

هدف راهبردی ۳: توسعه کتابخانه به مرکز اطلاعات بالینی

با توجه به اینکه بیمارستان تخصصی است، یکی از مهم‌ترین مسیرهای توسعه، تقویت خدمات اطلاعاتی برای محیط بالینی است.

اقدامات

۱. توسعه خدمات کتابدار بالینی

- حضور هدفمند کتابدار در بخش‌های بالینی
- پاسخگویی به سؤالات اطلاعاتی پزشکان و پرستاران
- جستجوی نظام‌مند منابع برای سؤالات بالینی
- تهیه بسته‌های اطلاعاتی برای بخش‌های تخصصی
- همکاری با تیم‌های درمانی و پژوهشی

۲. ایجاد «خدمت سؤال بالینی»

مثلاً پزشک یا پرستار سؤال خود را ارسال کند و کتابخانه پاسخ مستند و مبتنی بر منابع معتبر ارائه دهد.

شاخص‌ها

KPI	هدف ۳ ساله
بخش‌های بالینی تحت پوشش	حداقل ۵ بخش
سؤالات بالینی پاسخ‌داده شده	رشد افزایشی سالانه
زمان متوسط پاسخگویی	کاهش سالانه
کاربران فعال خدمات بالینی	افزایش حداقل ۳۰٪
حداقل یک بسته برای هر حوزه اولویت‌دار بسته‌های اطلاعاتی تخصصی	

هدف راهبردی ۴: توسعه مجموعه اطلاعاتی متناسب با نیاز بیمارستان

بر اساس وضعیت موجود، این محورها باید یکی از اولویت‌های اصلی برنامه سه‌ساله باشد.

اقدامات:

- تحلیل میزان استفاده از منابع
- شناسایی منابع کم‌استفاده
- وجین علمی و نظام‌مند

- شناسایی منابع مورد نیاز رشته های تخصصی
- اولویت دادن به منابع الکترونیکی
- تدوین سیاست مجموعه سازی مبتنی بر نیازهای بیمارستان
- دریافت پیشنهادهای منابع از پزشکان و اعضای هیئت علمی
- ارزیابی سالانه کفایت مجموعه

KPI

- درصد منابع ارزیابی شده سالانه
- میزان استفاده از منابع الکترونیکی
- تعداد منابع جدید بر اساس نیازسنجی
- کاهش منابع کم استفاده/منسوخ
- رضایت کاربران تخصصی از کفایت منابع

هدف راهبردی ۵: توسعه خدمات دیجیتال

اگرچه شاخص های فناوری نسبتاً کامل هستند، اما از نظر توسعه ای نباید متوقف شد.

هدف سه ساله:

حرکت از «وجود زیرساخت فناوری» به «استفاده حداکثری از فناوری برای ارائه خدمت.»

اقدامات:

- طراحی پورتال جامع کتابخانه
 - ایجاد دسترسی یکپارچه به منابع
 - توسعه خدمات غیرحضوری
 - ایجاد فرم آنلاین درخواست مقاله و مدرک
 - امکان پیگیری وضعیت درخواست
 - توسعه اطلاع رسانی موبایلی
 - ایجاد FAQ تخصصی
 - توسعه خدمات SDI و Alert
 - تهیه داشبورد آماری خدمات کتابخانه
-

ج) برنامه بلندمدت

افق زمانی: ۴ تا ۵ سال

در افق بلندمدت، پیشنهاد می‌کنم جایگاه کتابخانه تغییر کند:

از:

کتابخانه بیمارستان

به:

مرکز اطلاعات و دانش بیمارستان

این تغییر، مهم‌ترین جهت راهبردی پنج‌ساله است.

هدف راهبردی ۶: ایجاد مرکز اطلاعات مبتنی بر شواهد

کتابخانه می‌تواند به یکی از پشتیبان‌های تصمیم‌گیری علمی بیمارستان تبدیل شود.

خدمات پیشنهادی:

- Evidence Search
- پاسخ به سؤالات بالینی
- تهیه مرورهای سریع شواهد
- حمایت اطلاعاتی از پژوهشگران
- خدمات جستجوی پیشرفته
- آموزش جستجوی منابع معتبر
- آموزش ارزیابی اعتبار اطلاعات
- حمایت از تدوین پروپوزال و مقالات
- همکاری با واحد تحقیقات بیمارستان

هدف راهبردی ۷: توسعه کتابخانه دیجیتال و هوشمند

در افق پنج ساله:

- حداکثرسازی منابع الکترونیکی
- دسترسی ۲۴ ساعته به خدمات دیجیتال
- استفاده از ابزارهای هوشمند برای کشف منابع
- داشبورد مدیریتی کتابخانه
- تحلیل داده‌های استفاده از منابع
- شخصی‌سازی خدمات برای گروه‌های تخصصی
- توسعه خدمات اطلاع‌رسانی خودکار

نقشه راه پنج ساله پیشنهادی

محور	سال اول	سال ۲-۳	سال ۴-۵
استانداردها	رفع ۳ شکاف	تثبیت و ارزیابی مستمر	حفظ سطح استاندارد
منابع اطلاعاتی	تدوین خط‌مشی و جین	بهینه‌سازی مجموعه	مجموعه دیجیتال و هوشمند
خدمات	تکمیل خدمات پایه	خدمات تخصصی توسعه	خدمات اطلاعات بالینی پیشرفته
فناوری	راه‌اندازی Alert و Newsfeed	پورتال و خدمات آنلاین	کتابخانه دیجیتال/هوشمند
خدمات بالینی	طراحی مدل خدمت	استقرار در بخش‌ها	ادغام با فرایندهای بالینی
آموزش	آموزش کاربران	برنامه آموزشی منظم	نظام جامع سواد اطلاعاتی
پژوهش	حمایت از جستجو	همکاری نظام‌مند با پژوهشگران	مرکز پشتیبانی دانش و شواهد
مدیریت	مستندسازی KPI ها	داشبورد عملکرد	مدیریت مبتنی بر داده

اولویت‌بندی اقدامات

با توجه به داده‌های همین شیت، من اقدامات را این گونه اولویت‌بندی می‌کنم:

اولویت ۱ - فوری

رفع سه شکاف استاندارد

- خط‌مشی وجین
- تابلو اعلان الکترونیکی
- RSS/Alert/Newsfeed

اولویت ۲ – بسیار مهم

توسعه خدمات اطلاع‌رسانی فعال

- Alert
- SDI
- خبرنامه
- تازه‌های منابع

اولویت ۳

تقویت خدمات کتابدار بالینی

- خدمات سؤال بالینی
- حضور در بخش‌ها
- پشتیبانی از تصمیم‌گیری مبتنی بر شواهد

اولویت ۴

بهینه‌سازی منابع اطلاعاتی

- نیازسنجی
- ارزیابی استفاده
- وجین
- توسعه منابع الکترونیکی

اولویت ۵

توسعه دیجیتال

- پورتال
- خدمات غیر حضوری

- داشبورد آماری
- خدمات هوشمند